

**SPRAWY KANONIZACYJNE PO SANCTORUM MATER –
10 LAT DOŚWIADCZEŃ**

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA

LUBLIN, 8 LISTOPADA 2017 R.

[HTTPS://DOI.ORG/10.31743/SP.788](https://doi.org/10.31743/SP.788)

Katedra Prawa Kanonizacyjnego i Sakramentów Świętych Wydziału Prawa, Prawa Kanonizacyjnego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, dnia 8 listopada 2017 r. zorganizowała międzynarodową konferencję naukową nt. *Sprawy kanonizacyjne po „Sanctorum Mater” – 10 lat doświadczeń*. Celem konferencji było nie tylko dzielenie się przez praktyków, ekspertów i naukowców doświadczeniem ze stosowania instrukcji, ale także zaprezentowanie nowych dokumentów promulgowanych szczególnie w latach 2016-2017 w odniesieniu do spraw kanonizacyjnych.

W tematykę konferencji wprowadziła dr Lidia Fiejdasz-Buczek, adiunkt Katedry Prawa Kanonizacyjnego i Sakramentów Świętych oraz organizator spotkania. Podkreśliła, że z powodu promulgowania nowych norm dotyczących finansowania spraw kanonizacyjnych (10.03.2016 r.), ogłoszenia nowego regulaminu Konsulty Medycznej (23.09.2016 r.) i ustanowienia przez papieża Franciszka nowej miary świętości, przygotowano nowy „przewodnik” do prawa kanonizacyjnego. Wyjaśniła, że nowe dokumenty zostały przetłumaczone na język polski, implementowane do komentarza instrukcji *Sanctorum Mater* i opublikowane w książce autorstwa H. Misztala i L. Fiejdasz-Buczek pt. *Postępowanie kanonizacyjne w diecezji lub eparchii*, Lublin 2017, ss. 348.

Uczestników konferencji i prelegentów, w 700-letnim Lublinie – „mieście inspiracji”, przywitał Dziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonizacyjnego i Administracji KUL dr hab. Krzysztof Wiak, prof. KUL. Nawiązując do 100-letniej tradycji Uniwersytetu przypomniął, że na tym Uniwersytecie powołanie do świętości realizował kard. Karol Wojtyła, kard. Stefan Wyszyński (Wielki Kanclerz KUL), rektorzy KUL, a dzisiaj służy Boży Jacek Woroniecki i Wincenty Granat. Zauważył także, że studentem i wykładowcą KUL był ks. Franciszek Blachnicki, a wśród absolwentów i stu-

dentów KUL jest 8 błogosławionych, zaś procesy beatyfikacyjne trzech kandydatów na ołtarze są w toku.

Sesji pierwszej przewodniczył prof. dr hab. Wiesław Bar OFMConv, kierownik Katedry Prawa Kanonizacyjnego i Sakramentów Świętych.

Ksiądz dr hab. Tadeusz Syczewski, prof. KUL, kierownik Katedry Kościelnego Prawa Małżeńskiego i Rodzinnego na WPPKiA KUL oraz Rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Drohiczynie wygłosił referat *Patronaty świętych i błogosławionych w Kościele łacińskim*. Omawiając liczne dokumenty dotyczące tych kwestii, zwrócił uwagę na List Sekretarza Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów z 16 grudnia 2011 r. w sprawie kalendarza liturgicznego diecezji polskich. W liście tym Kongregacja zasugerowała biskupom polskim, aby dokonując ewentualnych wpisów nowych świętych i błogosławionych do kalendarza narodowego, wzięła ponadto pod uwagę: „różnicę między kultem świętych i błogosławionych; pożytek z pewnego stopniowania czasu po kanonizacji lub beatyfikacji [...]; korzyść ze stopniowania miejsca oddawania czci (rozumie się, że Błogosławiony może być otoczony szczególnym kultem i dokonuje się to w miejscu, gdzie zmarł i gdzie strzeże się jego szczątki, a miejsce to może stać się celem pielgrzymek, jednakże bez tego, aby jego kult bezpośrednio rozwijał się na każdym miejscu w kraju)”. W liście Kongregacja przypominała, że „są Błogosławieni bardzo znani w świecie, którzy są czczeni kultem liturgicznym jedynie w kalendarzach niektórych diecezji lub rodzin zakonnych (np. bł. papież Jan XXIII albo bł. Matka Teresa z Kalkuty).

Ksiądz dr Andrzej Scaber, główny referent spraw kanonizacyjnych Archidiecezji Krakowskiej oraz delegat biskupi w kilkudziesięciu procesach beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych omówił finansowanie spraw kanonizacyjnych w fazie diecezjalnej i rzymskiej. Zaznaczył, że promulgowanie nowych norm w zakresie finansowania spraw kanonizacyjnych ma związek z reformą finansową Kurii Rzymskiej. Wydano je po to, „aby od początku procesu kanonizacyjnego sprawy finansowe były prowadzone skrupulatnie, solidnie i przejrzystie. Takie postępowanie ma świadczyć także o opinii świętości kandydata”. Zaprezentował taryfikator, który obowiązuje od 1 czerwca 2016 r. w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych.

W ujęciu historycznym ewolucję regulaminów obecnej Konsulty Medycznej zaprezentowała dr Lidia Fiejdasz-Buczek w wystąpieniu zatytułowanym *Regulamin Konsulty Medycznej z 23 września 2016 r.* Niezmienne, Konsulta Medyczna (od 1948 r. – Komisja Lekarzy, Rada Medyczna; od 1959 r. – Konsulta Medyczna; od 1976 r. – Kolegium Biegłych Lekarzy; później: Kolegium Lekarzy, Zespół Biegłych, Konsulta Biegłych i in.) jest organem Kongregacji, składającym się z wybitnych lekarzy, powoływanym w celu badania uzdrowień przedstawianych jako cudowne w fazie rzym-

skiej sprawy. Prelegentka zauważyła m.in., że w prezentowanym regulaminie w odniesieniu do liczby członków Konsulty Medycznej wydających ostateczną opinię medyczną, powrócono do praktyki wyrażonej już w Statucie Komisji Medycznej z 1948 r. i następnie powtórzonej w regulaminach z 1959 r. i 1976 r., zgodnie z którą w każdym przypadku Konsulta składa się z siedmiu członków, łącznie z przewodniczącym i dwoma biegłymi z urzędu (art. 10 Regulaminu z 2016 r.). Wyższe wymogi dotyczą także głosowań: „Czynności podjęte przez Konsultę Medyczną uważa się za ważne podjęte, jeśli uczestniczyło w nich przynajmniej sześciu spośród siedmiu biegłych”. Warto przypomnieć, że w posiedzeniu Konsulty Medycznej, ale bez prawa głosu, uczestniczą sekretarz, podsekretarz oraz promotor wiary.

Dnia 11 lipca 2017 r. papież Franciszek w liście apostolskim motu proprio *Maiorem hac dilectionem* wyraził swoje przekonanie i decyzję, że „ci chrześcijanie, którzy najściślej idąc śladami i za nauczaniem Pana Jezusa, ofiarowali z własnej woli i w sposób wolny życie za innych i wytrwali w tym postanowieniu aż do śmierci [...] zasługują na beatyfikację”. Woła papieża było – co szczegółowo wyjaśniał prof. dr Marek Inglot SJ, Dziekan Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego Kościoła na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie oraz historyk konsultor Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych – otwarcie drogi do beatyfikacji tym wiernym, którzy powodowani miłością, ofiarowali heroicznie swoje życie za bliźnich: „ofiarowali z własnej woli i w sposób wolny życie za innych i wytrwali w tym postanowieniu aż do śmierci”.

Nową strukturę *Positio* scharakteryzował dr hab. Szczepan Tadeusz Praśkiewicz OCD, teolog konsultor Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. Zaznaczył, że „zgromadzony w *Positio* materiał, zwłaszcza środki dowodowe, stanowią podstawę, na bazie której członkowie organów kolegiałnych Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych winni osiągnąć moralną pewność i przekonanie, by wypowiedzieć się w odniesieniu do *dubium*, tj. do tezy, jaką *Positio* zakłada”. Zaznaczył, że prawo kanonizacyjne zreformowane w 1983 r. zredukowało liczbę *Positiones*. Od tego czasu opracowywane są „dla męczenników jedna *Positio* (*super martyrio*) i dla wyznawców dwie *Positiones* (*super virtutibus* et *super miro*), i tak też będzie w procesach tych, którzy dobrowolnie oddają życie (*super oblatio vite* et *super miraculo*)”. Zaznaczył, że opracowując *Positiones* coraz bardziej zostaje udoskonalana metodologia. Dokłada się starań, by były one „bardziej przejrzyste, ściśle naukowe, dobrze usystematyzowane i posiadające ciągłą, progresywną numerację stron, a także bardziej syntetyczne i mniej objętościowe”.

Po pierwszej sesji odbyła się dyskusja. Dr hab. Elżbieta Szczot, prof. KUL, zapytała, czy istniejące drogi do beatyfikacji i kanonizacji nie były wystarczające? Czy konieczne było wprowadzenie drogi ofiarowania życia? Prof.

dr M. Inglot SJ odpowiedział, iż wydawało się jednak, że te „drogi” nie wyczerpywały wszystkich możliwych dróg świętości kanonizowanej. Wprowadzenie tej drogi jest wynikiem wieloletnich i różnorodnych konsultacji. „Tak jak mówiłem w wystąpieniu, 2 czerwca 2016 r., kongregacja zwołała kongres specjalny złożony z 15 ekspertów. Każdy z nich odpowiedział pisemnie na przygotowane pytania, by potem – jako organ kolegialny – przeprowadzić formalną dyskusję w ramach Kongresu. Większość z członków opowiedziała się za ideą otwarcia nowej drogi, mniejszość nie uznała tego za stosowne, choć nie wykluczała beatyfikacji: widzieli, i to jak najbardziej, jej możliwość w ramach istniejących już dróg”.

Doktor Lidia Fiejdasz-Buczek zapytała z kolei, czy ofiarowanie życia dotyczy wyłącznie ludzi młodych? Prof. dr M. Inglot SJ odpowiedział, że ta miara świętości nie zależy od wieku, ale od zrealizowania kryteriów określonych w motu proprio.

Doktor hab. Elżbieta Szczot, prof. KUL, z Katedry Prawa Kanonizacyjnego i Sakramentów Świętych przewodniczyła II sesji.

Referat zatytułowany *Kanonizacje i beatyfikacje za pontyfikatu papieża Franciszka* wygłosił prof. dr hab. Wiesław Bar OFMConv. W pierwszej części wystąpienia przedstawił statystyki dotyczące beatyfikacji i kanonizacji. Obliczył, że Franciszek „od 13 marca 2013 r. do 13 maja 2017 r., w czasie 12 ceremonii kanonizował 885 błogosławionych (872 przy 800, a nie 813 męczennikach z Otranto) oraz w przypadku pięciu osób dokonał kanonizacji równoznacznej (*canonizzazione equipollente*)”. Do końca listopada 2017 r. papież Franciszek beatyfikował 1123 osób. W części drugiej uzasadnił zmiany w obszarze spraw kanonizacyjnych ogłoszone w 2016 r., zaś w części trzeciej wystąpienia odniósł się do listu apostolskiego Franciszka motu proprio *Maiorem hac dilectionem*. Przywołując wyjaśnienia sekretarza Kongregacji abp. Marcello Bartolucci, iż decyzja o wprowadzeniu nowej drogi do kanonizacji ma na celu „promować heroiczne świadectwo, które dotychczas nie miało specyficznego procesu, ponieważ nie wyczerpywało się w sposób kompletny ani w kategorii męczeństwa ani cnót heroicznych”. W części czwartej, zatytułowanej „Czy papież Franciszek otwiera drogę do świętości kanonizowanej niekatolików?” o. prof. W. Bar zauważył, że papież Franciszek „akcentuje wielokrotnie – w porównaniu do poprzedników – inne aspekty duchowości świętych, czy też inaczej je nazywa”. Na przykład dla Jana Pawła II Matka Teresa z Kalkuty „była osobą – przesłaniem dla naszych czasów, w tym wiodących tematów jego pontyfikatu, którymi były «cywilizacja miłości», «poszanowanie życia», to Franciszek koncentruje się na jej wyjściu do ludzi zmarginalizowanych na peryferiach istnienia ludzkiego, do najuboższych między ubogimi”. Następnie mówił o „ekume-

nizmie krwi”, który według Franciszka „łączy katolików, prawosławnych, luteran, a nawet muzułmanów i ludzi z innych religii”.

Następnie, ponownie głos zabrał ks. dr Andrzej Scąber, delegat biskupi m.in. w procesach beatyfikacyjnych Jana Pawła II, ks. Władysława Bukowińskiego, o. Rudolfa Warzechy i ks. Piotra Skargi. W referacie pt. *Trudności w stosowaniu instrukcji „Sanctorum Mater” w Archidiecezji Krakowskiej. Uwagi delegata biskupa* najpierw scharakteryzował stan spraw beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych w archidiecezji, liczbę przeprowadzonych ekshumacji oraz kanonicznego rozpoznania i zabezpieczenia doczesnych szczątków Sług Bożych, oraz pomoc prawną udzielaną innym diecezjom. Następnie, do najczęstszych trudności wynikających ze stosowania instrukcji zaliczył braki w samej instrukcji: brak wyraźnego rozróżnienia pomiędzy kandydatem na ołtarze a Sługą Bożym, brak doprecyzowania liczby wicepostulatorów, brak wyjaśnienia w instrukcji, na czym polega odpowiedzialność moralna powoda. Do innych trudności zaliczył: brak jedności w odniesieniu do opinii świętości i praktykowania cnót; powierzanie roli postulatora proboszczom parafii związanej z kandydatem na ołtarze, brak stosowania zasady *ne pereant probationes*.

Ksiądz prof. Th Dr. Peter Šturák z Grekokatolickiego Wydziału Teologicznego Preszowskiego Uniwersytetu na Słowacji oraz członek Komisji Historycznej w procesie bp. Pawła Piotra Gojdiča OSBM, scharakteryzował sprawy beatyfikacyjne grekokatolików, tj. Pawła Piotra Gojdiča (1888-1960), redemptorysty o. Metoda Dominika Trčka (1886-1959) oraz bp. Vasilę Hopko (1904-1976), biskupa pomocniczego w Preszowie. P. Gojdič i M. Trčka zostali beatyfikowani przez Jana Pawła II 4 listopada 2001 r. w Rzymie, zaś V. Hopko do katalogu błogosławionych Jan Paweł II wpisał 14 września 2003 r. w Bratysławie.

Doktor Jakub Teylor z Akademii Nauk o Azji Wschodniej Uniwersytetu Sungkyunkwan w Seulu (Korea Południowa) w referacie zatytułowanym *Tło nawróceń i apostaz w Korei XVIII i XIX wieku* mówił o kontekście prześladowań męczenników, których proces beatyfikacyjny został zainaugurowany 22 lutego 2017 r. w Seulu.

Przypadek uzdrowienia z głębokiego urazu czaszkowo-mózgowego połączonego z urazem oczodołu i gałki ocznej za wstawiennictwem Franciszka i Hiacynty Marto szczegółowo omówił ks. dr Marcin Bider, adiunkt w Katedrze Prawa na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Przypomniął, że do nieszczęśliwego wypadku doszło, kiedy chłopiec bawił się z siostrą w pokoju, w którym było otwarte okno, ze względu na panującą na zewnątrz wysoką temperaturę. Chłopiec chcąc oprzeć się o okno, wypadł przez nie

i upadł na chodnik dla pieszych z wysokości 6,5 m. Po przewiezieniu do szpitala, stwierdzono u pacjenta ubytek tkanki mózgowej.

Na zakończenie odbyła się dyskusja. Na pytanie z sali dotyczące możliwości beatyfikacji jezuitów w Japonii, prof. M. Inglot, odpowiedział, że brak jest w przypadku wymienionych osób kultu prywatnego i opinii łask. Dlatego rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego jest obecnie niemożliwe. Dr hab. Szczepan Tadeusz Praśkiewicz OCD zwrócił uwagę na znaczenie kanonizacji pierwszej pary małżeńskiej Ludwika Martin i Marii Azelii Guérin, co nastąpiło 18 października 2015 r. Dr Lech Buczek z Katedry Nauk o Polityce WPPKiA zapytał dr. Jakuba Teylora, czy na pewno Koreańczycy z frakcji Bugin (także Puk-in) porzucali konfucjanizm i godzili się na okrutne prześladowania i drastyczne tortury tylko z powodu głodu wiedzy? „Jestem przekonany, mówił, że chodziło o głębszą motywację, o motywację wiary”.

Zamykając konferencję ks. dr hab. Ambroży Skorupa, prof. KUL, Dyrektor Instytutu Prawa Kanonicznego powiedział między innymi, że przesłanie świętości i jej aktualność przeżywalismy na sposób europejski, azjatycki, latynoamerykański i misyjny. Dlatego bardzo wartościowe, celowe i ważne było podjęcie tematyki z zakresu prawa kanonizacyjnego i przeanalizowanie zmian, które w latach 2007-2017 wprowadzili papieże Benedykt XVI i Franciszek.

Konferencja zgromadziła ponad 100 osób z całej Polski: postulatorów, członków trybunałów kanonizacyjnych, sądów kościelnych oraz innych, którzy z różnych racji zainteresowani są świętością kanonizowaną.

*Lidia Fiejdasz-Buczek**

* Dr, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II.